

EDUSKUNNAN
 LIIKENNEVALIOKUNTA

Helsingissä

15 päivänä syyskuuta 1992

Lausunto n:o 3

Ulkoasiainvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 17 päivänä kesäkuuta 1992 hallituksen esityksen n:o 95 Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevalle käsiteltäväksi samalla määrännyt, että kaikkien muiden erikoisvaliokuntien on annettava asiasta lausuntonsa ulkoasiainvaliokunnalle.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina kansliapäällikkö Juhani Korpela liikenneministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Niilo Jääskinen oikeusministeriöstä, toimistopäällikkö Matti Ojala ja toimistoinsinööri Kalevi Lintula Autorekisterikeskuksesta, apulaisjohtaja Lars Lövkvist Ilmailulaitoksesta, kansainvälisten asiain sihteri Jukka Häkämies Merenkululaitoksesta, varatoimitusjohtaja Pekka Luukkainen Posti- ja Telelaitoksesta, osastopäällikkö Tapani Rantanen Telehallintokeskuksesta, johtaja Matti-Pekka Rasilainen, diplomi-insinööri Pekka Rannisto ja diplomi-insinööri Harri Jalonen Tielaitoksesta, hallintojohtaja Juhani Kopperi Valtionrautateiltä, johtaja Oiva Rajasammal Finnair Oy:stä, kehityspäällikkö Martti Soramäki Oy Yleisradio Ab:sta, apulaisjohtaja Jorma Miettinen MTV Oy:stä, osastopäällikkö Hannele Pohjola ja kuljetustaloudellinen asiamies Maire Kaartama Teollisuuden Keskusliitosta, osastopäällikkö Jukka Ahtela Suomen Työnantajain Keskusliitosta, toimitusjohtaja Hannu Parvela Autoliikenteen Työnantajaliitto ry:stä, toimitusjohtaja Seppo Sainio Suomen Kuorma-autoliitto ry:stä, johtaja Risto Ikäheimo Puhelinlaitosten Liitosta, asiamies Esko Laaksonen, viestintäjohtaja Nina Nisovski ja projektipäällikkö Esa Mannisenmäki Moottoriliikenteen Keskusjärjestöt ry:stä, talouspoliittinen sihteri Pekka Immeli Akava ry:stä, puheenjohtaja Risto Kuisma Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK:sta ja Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto ry:stä, asiamies Reima Angerman ja asiamies Veikko Trast Suomen Teknisten

Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto STTK ry:stä sekä puheenjohtaja Kari Kallio ja järjestösihteri Ilkka Halonen Valtion Henkilöstöjärjestöjen Keskusliitto VHKL ry:stä.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esitys Euroopan talousalueen perustamiseen liittyvien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä edellyttää Suomen liikenne- ja viestintäpolitiikan ja alan säädösten sopeuttamista Euroopan yhteisön vastaavaan normistoon. Suomen lainsäädäntö on liikennevaliokunnan hallinnonalan osalta pääosin harmonisoitu vastaamaan ETA-sopimusta. Hallituksen esityksen liikenteen ja viestinnän alaa koskeva osuus vastaa pitkälti Suomen ETA-sopimukselle asettamia tavoitteita.

Rautatie-, ilma- ja sisävesiliikenteen osalta liikennevaliokunnan saaman selvityksen mukaan ETA-sopimuksen täytäntöönpano ei aiheuta sopeutumisongelmia. *Merenkulussa* kilpailuvapaus on jo ollut suuressa määrin voimassa ja EY valmistelelee vastaavanlaisia alusrekisteriä kuin Suomessa oleva laki ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta. Asiantuntijaselvityksen mukaan myöskään *tietoliikenteessä* ei tule sopeutumisongelmia ETA-normiston suhteen.

Viestinnän osalta liikennevaliokunta toteaa, että tv-toimintadirektiivin osalta Suomessa ei ole vaikeuksia sopeutua säännöksiin siltä osin kuin on kysymys ohjelma-ajan varaamisesta eurooppalaiselle tuotannolle. Sen sijaan mainoskatkojen sijoittelusta annettujen säännösten arvioidaan aiheuttavan kaupallisille tv-yhtiöille sopeutumisongelmia.

Ajoneuvojen teknisten säännösten muutokset alentavat nykyistä vaatimustasoa. Liikennevaliokunta pitää tärkeänä, että nykyisen liikenneturvallisuustason säilyttämiseksi ryhdytään toimenpiteisiin mm. liikenneturvallisuusvalistusta

lisäämällä ja edistämällä nykyisen teknisen vaatimustason täyttävän ajoneuvokaluston käyttöönottoa tulevaisuudessakin.

Maantieliikenteen keskeisin puute ETA-sopimuksessa on, että ei ole kyetty turvaamaan suomalaisten kuljetusyritysten markkinoille pääsyä ETA-alueella. Liikennevaliokunta katsoo, että hallituksen on jatkoneuvotteluissa pyrittävä turvaamaan suomalaisille kuljetusyrityksille yhdenvertainen pääsy ETA-alueen liikennemarkkinoille.

Maantieliikenteessä toinen keskeinen ongelma on tieliikenteen sosiaalisten ehtojen, enimmäisajoaikojen ja vähimmäislepoaikojen yhtenäistäminen ETA-alueella. Asiantuntijalausuntojen mukaan tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) n:o 3820/85 säännökset ovat ristiriidassa voimassa olevan työaikalain ja alan työehtosopimuksen kanssa. Tämä seikka aiheuttaa vielä lisäkustannuksia. Valiokunta katsoo, että liikenne- ja työministeriön on pikaisesti selvitettävä, mihin mahdollisiin lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin em. normiristiriita antaa aihetta.

Euroopan yhteisössä on ollut pyrkimyksiä harmonisoida kilpailuedellytyksiä säätämällä myös kansallisen liikenteen enimmäismitat ja -painot. Tämä kysymys on EY:n ulkopuolella oleville Pohjoismaille taloudellisesti erittäin vaikea. Siksi on välttämätöntä pyrkiä keskeisiltä osin vaikuttamaan asian valmisteluun ja tavoitella Suomen maantieliikenteen kannalta mahdollisimman myönteistä ratkaisua.

ETA-sopimus, kansainvälistyminen sekä liikkuvuuden, kilpailun ja yhteistyön lisääntyminen vaatii liikenteen ja viestinnän julkisten alojen henkilöstöltä uutta tietoa ja taitoa. Liikennevaliokunta pitää tärkeänä, että henkilöstölle järjestetään riittävät mahdollisuudet ETA-alueen kielten opiskeluun sekä turvataan mahdollisimman laaja tiedonsaanti kansainvälisistä normeista sekä EY:n, EFTA:n että ETA:n organisaatioista.

Liikennevaliokunta korostaa vielä eduskunnan erikoisvaliokuntien vaikutusmahdollisuuksien turvaamista tulevassa Euroopan yhdenmiskehityksessä. Eduskunnan mahdollisuudet vaikuttaa uusiin neuvottelutavoitteisiimme ja siten päätösten sisältöön tulee varmistaa. Myös ETA-säädöksiä koskevassa päätöksentekoprosessissa on valmisteluun osallistuminen mahdollisimman hyvin turvattava.

Liikennevaliokunta huomauttaa, että ETA-sopimusta täytäntöönpannassa ja kansallisia säädöksiä valmisteltaessa on sopimuksen sallimissa rajoissa aina otettava huomioon omat tarpeemme ja maamme liikenteelliset erityisolosuhteet.

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta esittää kunnioittavasti,

että hallituksen esitykseen sisältyvät sopimukset ja lakiehdotukset hyväksyttäisiin ja

että ulkoasiainvaliokunta laatiessaan mietintöään ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari sekä jäsenet Antvuori, Hassi, Karhunen, Kohijoki,

Lahikainen, M. Laukkanen, Myller, Mölsä, Rauramo, Rossi, Rönholm ja Suhonen.